

Pestprotocol

2022-2023

Pestprotocol

Een pestprotocol staat voor een verklaring van schoolbestuur, directie, leerkrachten, ouders en leerlingen waarin is vastgelegd dat men het pestprobleem op school volgens een bepaalde werkwijze aanpakt.

De positieve psychologie geeft weer dat de leerkracht de spil moet zijn in de aanpak van pestgedrag. Zo zeggen Bohlmeijer, Bolier, Westerhof (&) Walburg (2013) dat bij het bevorderen van het welbevinden en veerkracht bij leerlingen ook gedacht moet worden aan de bijdrage van de school in zijn totaliteit. Een brede combinatie van initiatieven, acties en maatregelen zorgt voor een hogere kwaliteit in de schoolomgeving en uiteindelijk voor vermindering van pestproblemen op school. In effectieve scholen is het welbevinden en leren van alle leerlingen een verantwoordelijkheid dat door het gehele team wordt gedeeld (Charlton & David, 1993). Wat wil zeggen dat alle leerkrachten niet alleen werk maken van het versterken van het welbevinden en de leerprestaties van de eigen leerlingen maar even goed van andere leerlingen, door toe te zien op het naleven van de gedragsregels en door het invoeren van probleemoplossende methoden wanneer zich pestproblemen voordoen (Midthassel&Ertesvag, 2008). Er kan geconcludeerd worden dat er voor het schoolteam een belangrijke rol is weggelegd in het voorkomen van pestgedrag (Kochenderfer-Ladd&Pelletier, 2008).

CBS Het Startblok wil haar leerlingen een veilig pedagogisch klimaat bieden, waarin zij zich harmonieus en op een prettige en positieve wijze kunnen ontwikkelen.

Wij vinden dat de kinderen gebaat zijn bij een ordelijk schoolklimaat. We proberen daarom regels te hanteren, waarbij orde, regelmaat, veiligheid, rust en structuur de uitgangspunten zijn.

Wij willen een school zijn waarin het versterken van het geloof in eigen kunnen, zowel bij de leerkracht als de leerling, centraal staat. Wij vinden het belangrijk dat wij een school zijn waar iedereen zich waardevol en gewaardeerd voelt, waar kinderen graag naar toe komen en waar een goede, open relatie heerst tussen alle betrokkenen.

Wat wordt er verstaan onder pesten?

*** Plagen:**

-Is vaak incidenteel, onbezonnen en spontaan negatief gedrag.

Met andere woorden het is eerder een onschuldige eenmalige activiteit waarbij humor een rol kan spelen. Het herhaaldelijk en langdurig karakter ontbreekt hier. Het plagen speelt zich af tussen twee (kinderen of groepen) min of meer gelijken.

-Er is sprake van gelijkwaardigheid

-Er is sprake van wisselend "slachtofferschap"

- Een humoristische insteek

- Het vindt incidenteel plaats

*** Pesten:**

- Wanneer een leerling gepest wordt, betekent dit dat hij/zij continue het slachtoffer is van pesterijen. Wat hij/zij ook doet, het is nooit goed. Het pesten speelt ook niet tussen twee gelijken, maar de onmacht van het slachtoffer staat tegenover de almacht van de pester.

-Er is sprake van machtsverschil

-Er is sprake van één en hetzelfde slachtoffer

-Het is kwetsend

-Het gebeurt vaak/ voortdurend en systematisch

Het pestgedrag draait niet alleen om de pester en het gepeste kind. Op de achtergrond is er een zwijgende groep kinderen bij betrokken. Zij vormen het publiek voor de pester, waaraan hij zijn succes afmeet. Er zijn echter ook kinderen die pesten afkeuren, maar zich er niet mee bemoeien.

Verder zijn natuurlijk de ouders in het geding. Zij worden dagelijks geconfronteerd met een emotioneel kind of krijgen thuis stoere verhalen te horen. En dan is er de leerkracht. Hij/zij heeft de groep elke dag in de klas en kan iets doen aan de veiligheid van alle kinderen die aan hem/haar zijn toevertrouwd. Niemand mag de ogen sluiten voor pestgedrag. Ouders, leerkrachten, leerlingen, directies en besturen moeten er samen iets aan doen.

Voorbeelden van specifiek pestgedrag:

Verbaal:

- Vernederen
- Schelden
- Dreigen
- Belachelijk maken/ uitlachen
- Kinderen een bijnaam geven
- Gemene briefjes schrijven
- Via de computer gemene en kwetsende tekstberichten sturen

Fysiek:

- Trekken, duwen, spugen
- Schoppen, laten struikelen
- Krabben, bijten, haren trekken

Intimidatie:

- Een kind achterna blijven lopen of opwachten
- Een kind in de val laten lopen, klem zetten of doorgang versperren
- Een kind dwingen om iets af te geven
- Een kind dwingen bepaalde handelingen te verrichten bijv. geld of snoep meenemen

Isolatie:

- Het kind niet uitnodigen voor partijtjes en andere activiteiten.
- Uitsluiten: het kind mag niet meedoen met spelletjes, niet meelopen naar huis.

Stelen of vernielen van bezittingen:

- Afpakken van schoolspullen, kleding of speelgoed

Digitaal pesten:

- Anonieme (tekst)berichten versturen
- Schelden, roddelen, bedreigen
- (gemanipuleerde) Foto's van mobiels en webcams plaatsen
- Haatprofielen aanmaken
- Virussen sturen
- Wachtwoorden stelen en misbruiken

Standpunt/visie school ten aanzien van pesten

Pesten is een wezenlijk en groot probleem. Pestgedrag vind je bij kinderen van alle leeftijden en in alle bevolkingsgroepen. Het is belangrijk om een duidelijk en helder beleid te hebben waar alle betrokkenen op kunnen terugvallen in voorkomende gevallen.

Natuurlijk is het beter om pesten te voorkomen door het scheppen van een goed pedagogisch klimaat en daar gaat dan ook in eerste instantie de aandacht naar uit. De leerkrachten bevorderen deze ontwikkeling door het scheppen van een veilig klimaat door middel van groepsvormende activiteiten en een prettige werksfeer in de klas en op het schoolplein.

Ons pedagogisch uitgangspunt is dat alle leerlingen respectvol met elkaar moeten leren omgaan. Dat leerproces verloopt meestal vanzelf goed, maar het kan voorkomen dat een leerling systematisch door andere kinderen wordt gepest. Dan kan een leerling zo in de knoop komen met zijn schoolomgeving, dat de ongeschreven regels niet meer voldoende veiligheid bieden en daarmee de gewenste ontwikkeling van de leerling onderbreken en/of doen stagneren. In een dergelijk geval is het van groot belang dat de leerkracht onder ogen ziet dat er een groot probleem in zijn/haar groep is. In een klimaat waarin pesten gedoogd wordt, worden ook de pedagogische structuur en de veiligheid daarin ernstig aangetast. Voor CBS Het Startblok is dit een niet te accepteren en ongewenste situatie.

Dit protocol is een vastgelegde wijze waarop wij het pestgedrag van leerlingen in voorkomende gevallen benaderen. Het biedt alle betrokkenen duidelijkheid over de impact, ernst en ook specifieke aanpak van dit ongewenste gedrag.

Schoolregels

De waarden die wij op onze school hanteren zijn de waarden uit de methode: 'Goed gedrag/KWINK'. Deze methode zetten wij naast de methode Kwink in voor het sociaal emotioneel leren. Met alle groepen van de school hebben wij samen de belangrijkste regels opgesteld aan de hand van de waarden: Respect, veiligheid en verantwoordelijkheid.

Preventieve maatregelen pesten

De school hanteert twee methodes voor sociaal emotioneel leren 'Kwink' en 'Goed gedrag'. Kwink is een online methode voor sociaal-emotioneel leren (SEL). Inclusief burgerschap, sociale integratie en mediawijsheid. Voor groep 1 t/m 8 van het primair onderwijs. Kwink biedt een doordacht SEL-programma, gebaseerd op de laatste wetenschappelijke inzichten. Praktisch, leuk en altijd actueel. Gericht op preventie (van bijvoorbeeld pesten op school) en de kracht van een veilige groep. Onder andere vanuit de principes van PBS (Positive Behavior Support). Goed gedrag is gericht op de algemene regels. Deze methode maakt de regels buiten de klas duidelijk. Hierbij kunt u denken aan de volgende ruimtes: het schoolplein, de gang, de toiletten, de teamkamer en het kantoor van de directie. De methode KWINK biedt wekelijks een sociaal emotionele les aan. De methode: 'Goed gedrag' willen wij vanaf volgend schooljaar maandelijks in gaan zetten om de schoolregels de leerlingen eigen te laten maken. Op deze wijze is er iedere schoolweek aandacht voor de sociaal emotionele ontwikkeling van de leerlingen.

Deze doorgaande lijn voor de sociaal-emotionele vaardigheden helpt leerlingen bij hun sociale weerbaarheid en emotionele ontwikkeling. Anderzijds leren leerlingen zich 'te gedragen'. Welk gedrag past bij welke situatie? Welk gedrag kan door anderen als hinderlijk en kwetsend worden ervaren? Ook op die ondersteuning mogen kinderen rekenen. Het draagt bij aan een goed pedagogisch en veilig schoolklimaat en het kerndoel burgerschap. De school hanteert twee keer per jaar de volgende signaleringsinstrumenten kijkend naar de sociaal emotionele ontwikkeling van leerlingen.

Op groepsniveau:

- **Afname sociogram (afname in oktober en april). De uitkomsten worden met de intern begeleider en gedragsspecialist besproken en eventuele vervolgstappen worden gepland.**
- **Afname van vragenlijst Kindbegrip. De uitkomsten worden met de intern begeleider besproken en eventuele vervolgstappen worden gepland.**

Op individueel niveau:

- **De Kwink van de week en de opgestelde omgangsregels/afspraken (3 waarden) hangen zichtbaar in elke groep en in de openbare ruimtes van de school. Deze omgangsregels worden aan het begin van elk cursusjaar met de leerlingen opgesteld en doorgenomen en zijn ook gedurende het schooljaar regelmatig gespreksonderwerp. Tijdens de informatieavond (aan het begin van het schooljaar) worden de ouders over deze omgangsregels en het opgestelde gedrag/pestprotocol geïnformeerd.**
- **Tijdens de pauzes is er pleinwacht op het schoolplein aanwezig. De school werkt met een pleinwacht rooster.**
- **Om meer overzicht te creëren heeft de school verschillende pauzemomenten ingesteld.**
- **Ook op het schoolplein gelden de drie waarden. Bij overtreding van de schoolpleinregels wordt het stappenplan van ongewenst gedrag ingezet. Wanneer dit meer dan drie keer per week doorlopen moet worden bij een leerling wordt er contact gezocht met de intern begeleider en de ouders van deze leerling.**
- **Bij pesten wordt het gehele team geïnformeerd over welke leerlingen het gaat en welke vervolgstappen/afspraken er gemaakt zijn.**

Online pesten

Het online pesten ook wel cyberpesten genoemd, onderscheidt zich van traditioneel pesten doordat er wordt gepest met behulp van digitale communicatiemiddelen zoals computers en mobiele telefoons. De volgende signalen zijn vormen van cyberpesten:

- Herhaaldelijk beledigende (anonieme) berichten sturen
- Een genante foto online plaatsen
- Privé gegevens op een site plaatsen
- Wachtwoorden en credits stelen en misbruiken
- Virussen sturen
- Een haatpagina aanmaken op social media

Cyberpesten blijkt in veel gevallen een voortzetting te zijn van wat zich op school afspeelt (Wegge, Vandebosch & Eggermont, 2013). Het verschil tussen cyber en traditioneel pesten is dat het cyberpesten zich de gehele dag kan voordoen. Vanaf elke fysieke locatie, anoniem en voor een wereldwijd publiek (Heirman & Walrave, 2009). De pester probeert in vele gevallen zijn identiteit online te verbergen. Cyberpesterijen vallen daardoor ook dikwijls buiten de view van leerkrachten en schooldirecties (Vermande, Van der Meulen, & Reijntjes, 2015).

Verantwoordelijkheid van de school

Soms gebeurt pesten buiten de school. Toch heeft de school er veel last van. Het ruziën en pesten gaat op school door. Schoolresultaten lijden eronder. Er ontstaat een onveilig klimaat. Kinderen kunnen minder goed leren. Pesten heeft effect op het schoolklimaat.

Hoe kun je cyberpesten voorkomen?

- 1) Toepassen en actualiseren van het pestprotocol.
- 2) Leerlingen bewust maken van de gevaren op internet, de effecten van cyberpesten en de strafbare feiten.
- 3) Afspraken van internetgedrag opstellen door samen met de leerlingen regels te maken.
- 4) Pesten bespreekbaar maken in de klas en leerlingen elkaar daarop laten aanspreken.
- 5) Sancties van het pestprotocol consequent toepassen.
- 6) Schoolreglement aanpassen. Bijvoorbeeld: 'het maken van opnames van medeleerlingen en leerkrachten zonder toestemming kan leiden tot schorsing/verwijdering/disciplinaire maatregelen'.
- 7) Opleiden van medewerkers in de school (ook onderwijsondersteunend personeel) is noodzakelijk.
- 8) Ouders informeren door een ouderavond. Ouders zijn in het algemeen niet goed op de hoogte van wat hun kind op internet doet. Alleen door met de ouders samen te werken, is cyberpesten aan te pakken.
- 9) Laat leerlingen het Diploma Veilig Internet behalen, zie de website: [Ik Surf Veilig](#). In de bovenbouwgroepen willen wij preventief inzetten op het behalen van het bovenstaande diploma.
- 10) De Nationale Academie voor Media en Maatschappij heeft 15 tips voor veilig twitteren. Met deze tips kun je twitter leuk en veilig houden.

Hoe kun je cyberpesten aanpakken?

Voorbeeld 1 Een naaktfoto van een leerling is op het internet geplaatst:

- Luister naar de leerling.
- Toon begrip en veroordeel niet.
- Neem contact met de ouders op.
- Meld dit bij de contactpersoon of vertrouwenspersoon.
- Meld dit bij de provider met verzoek tot verwijdering van de foto.
- Adviseer de ouders aangifte bij de politie te doen.
- Probeer de dader te achterhalen.
- Voer maatregelen richting dader uit.

Voorbeeld 2 Een leerling wordt steeds lastig gevallen (stalking):

- Leer de leerling assertief te zijn: nee zeggen, contact afsluiten.
- De leerling niet laten ingaan op de stalker.
- Breng de ouders op de hoogte.
- Adviseer de ouders en de leerling om bewijslast te verzamelen.
- Adviseer de ouders aangifte bij de politie te doen.

Voorbeeld 3 Over een leerling wordt geroddeld via whatsapp:

- Geef steun en luister naar de leerling.
- Adviseer de leerling berichten te bewaren en op te slaan.
- Probeer de dader te achterhalen via systeembeheerder en slachtoffer.
- Bespreek het met de mentor/trouwenspersoon.
- Spreek de pesters aan.
- Voer eventueel een klassengesprek.
- Neem contact met de ouders op.
- Probeer de dader op te sporen. Soms is de identiteit van de dader te achterhalen door uit te zoeken van welke computer op school het bericht is verzonden. Je gebruikt daarvoor de zogenaamde logfiles van de school-server (centrale computer). Vanzelfsprekend heb je daar wel (technische) ondersteuning van een ICT-coördinator, systeembeheerder, en/of externe beheerder voor nodig.
- Ga na wanneer het bericht verstuurd is en welke klas op dat moment gebruik heeft gemaakt van de computers. De stijl van het bericht en eventuele taalfouten kunnen de dader verraden. De dader kan wellicht ook worden gevonden door in de klas te praten over wat er is gebeurd. Soms is het niet mogelijk een dader te achterhalen en zit er niets anders op dan het effect te minimaliseren. Dat kan het beste door het slachtoffer op het hart te drukken niet te reageren op haatmail of andere ongewenste berichten.

Blokkeren van afzenders

Sommige programma's hebben de mogelijkheid om specifieke afzenders te blokkeren. Op den duur loont het wellicht de leerling een nieuw mailadres te geven. Vertel de leerlingen dat ze altijd heel voorzichtig moeten zijn met het doorgeven van hun mailadres aan anderen.

Cyberpesten is strafbaar

Er zijn verschillende vormen van cyberpesten die strafbaar zijn. Daar is meer over te lezen op: Cyberpesten wat is strafbaar? Leerlingen realiseren zich dat vaak niet. Ook wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld.

Informatieve websites over digitaal pesten:

www.dekinderconsument.nl

www.iksurfveilig.nl

www.internetsoa.nl

www.i-respect.nl

Het pestprotocol

Een protocol is een gedragsovereenkomst, in de vorm van een aantal uit te voeren stappen.

1. Gesprek met betrokken leerlingen onder leiding van de groepsleerkracht; met name met de pester(s) en slachtoffer(s). Het gesprek met de pester(s) heeft een waarschuwende functie. De afspraken over gewenste gedragsverbetering binnen gestelde termijn worden schriftelijk vastgelegd (dossier). Ouders van beide partijen worden geïnformeerd. Antipestcoördinator en gedragsspecialist worden geïnformeerd door de groepsleerkracht. Indien nodig ontwerpen de Antipestcoördinator en gedragsspecialist een samenhangende aanpak.
2. De naleving van de gemaakte afspraken wordt gecontroleerd en bijgehouden door de groepsleerkracht binnen een termijn van 4 weken, pestincidenten worden vastgelegd (dossier). Antipestcoördinator en gedragsspecialist checken de stand van zaken bij ouders van het gepeste kind en de groepsleerkracht.
3. Als het pestgedrag niet stopt, volgt een tweede gesprek met de pester(s) en hun ouders onder leiding van de schoolleiding. Pesters krijgen opnieuw vier weken om het gedrag aan te passen, tevens kan begeleiding van de gedragsspecialist ingezet worden om wel tot gedragsverandering te komen. Daarnaast worden er (pedagogische) strafmaatregelen genomen tegen de pesters (dossier). De Antipestcoördinator en gedragsspecialist coördineren de samenhangende aanpak.
4. De naleving van de gemaakte afspraken wordt gecontroleerd en bijgehouden door de groepsleerkracht binnen de termijn 4 weken, pestincidenten worden vastgelegd (dossier). De antipestcoördinator checkt de stand van zaken bij groepsleerkracht en de ouders van het gepeste kind.
5. Als het pestgedrag na bovenstaande maatregelen niet stopt, wordt een interne schorsing aan de pesters opgelegd door de schoolleiding, tevens wordt verplichte begeleiding/hulpverlening ingezet om tot gedragsverandering te komen (dossier). De gedragsspecialist wordt geïnformeerd door de directie en coördineert een samenhangende aanpak.
6. Indien het pestgedrag aanhoudt na bovenstaande maatregelen, kan de school overgaan tot een definitieve verwijdering van de pester(s), hierbij volgt de schoolleiding het 'protocol schorsing en verwijdering' (dossier). De Antipestcoördinator en gedragsspecialist worden geïnformeerd door de schoolleiding.

Tips voor ouders van kinderen die pesten:

- Neem het probleem serieus.
- Besef dat elk kind de kans loopt om pester te worden.
- Vertel uw kind wat hij/zij doet en wat het effect van zijn handelen heeft op het gepeste kind.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem/ beloon het gewenste gedrag.
- Maak uw kind duidelijk dat u pesten niet tolereert en dat u zich achter de aanpak van de school stelt.

Tips voor alle ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een vriendelijke en positieve manier met anderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem/beloon gewenst gedrag.
- Leer uw kind om voor anderen op te komen.
- Leer uw kind het verschil tussen klikken en voor elkaar opkomen.
- Leer uw kind om voor zichzelf op te komen op een positieve manier (niet gewelddadig).